

U SUSRET INTEGRACIJAMA

KRATAK UVOD

Škola evro-atlantskih integracija je posljedica snažne želje naše organizacije da se mladi Ulcinjani i Ulcinjanke kvalitetno i kreativno pripreme za svoju budućnost. Posvećenost edukaciji, tradicija je koju u NVO „Novi Horizont“ gajimo već godina. Mišljenja smo da su mladi ti koji će nositi ovaj proces i koji će u skoroj budućnosti osjetiti sve benefite koje integracije nose u sebi. Biti dio demokratskog svijeta i dijeliti iste vrijednosti sa najmodernijim državama, šansa je koju Crna Gora ne smije propustiti.

Ova škola je samo još jedan dodatni napor da se takva šansa iskoristi i da se već uvačenom zaletu integracija da neophodno ubrzanje, i, naravno, sve to uz promociju multikulturalizma i svakolike različitosti koja krasi naš grad.

Korisnici ove brošure prevashodno će se upoznati sa našim radom proteklih mjeseci, a sve buduće generacije i polaznici imaju već sada priliku da se поближе upoznaju sa našim programom.

Nadamo se da Evropska Unija i NATO neće još dugo čekati na nas i da će naša zemlja uskoro postati dio velike evropske porodice.

Na kraju, srdačno se zahvaljujemo Ambasadi Sjedinjenih Država kao i svima onima koji su na bilo koji način pomogli realizaciju ovog projekta! U to ime, svim građanima Crne Gore želimo srećan 9. maj, Dan Evrope!

Projekat U SUSRET INTEGRACIJAMA

Realizacija

NEW HORIZON NGO

Nova Mahala bb, ULCINJ

Tel/Fax: +382 30 411 969

E-mail: horizon@t-com.me

www.ngo-horizonti.org

Dizajn: Miroslav Dragin

Štampa: BIRO KONTO, Hreceg Novi

Štampanje ove brošure omogućeno je
kroz finansijsku podršku
Američke Ambasade u Podgorici

Uvod u EU

Evropska unija je međunarodna organizacija nadnacionalnog karaktera unutar koje su države članice povezane zajedničkim interesima i politikama koje pokrivaju područje ekonomije, industrije, socijalnih pitanja, građanskih prava, spoljne politike itd. Evropska unija predstavlja zajednicu demokratskih evropskih zemalja koje su odlučile da se udruže kako bi lakše ostvarile brojne ciljeve vezano za razvoj „starog kontinenta“.

Korijeni Evropske unije sežu daleko u prošlost, a njena institucionalizacija je počela 1951. godine, Pariškim ugovorom, kada je osnovana Evropska zajednica za uglj i čelik (EZUČ). Evropska ekonomska zajednica (EEZ) i Evropska zajednica za atomsku energiju (EUROATOM) osnovane su Rimskim ugovorom iz 1957. godine.

Početkom sedamdesetih godina nastaje politika proširenja, odnosno politika primanja novih članica. U Maastrichtu je 1992. godine potpisan Ugovor o stvaranju Evropske unije. Pored ovih, u Evropskoj uniji, postoje još mnogo drugih Ugovora koji čuvaju stabilnost i funkcionalnost cijele evropske porodice, kao što su Ugovor iz Amsterdama (1998 godine), Ugovor iz Nice (2000 godine), Lisabonski ugovor (2009), a od velikog značaja je i Jedinstveni Evropski Akt iz 1986 godine.

www.ngo-horizonti.org

Uvod u NATO

NATO (*North Atlantic Treaty Organisation*) je vojno-politička organizacija, koju čini 28 država Evrope i Sjeverne Amerike. Sjevernoatlantski vojni savez, kako se još naziva NATO, ustanovljen je 1949. godine između država tadašnjeg *zapadnog* bloka.

Neposredno nakon okončanja Drugog svjetskog rata, Evropa se našla prepolovljena na dva ideološka bloka, kapitalistički i komunistički, pod uticajem Sovjetskog Saveza. I dok se Moskva tokom 1945. i 1946. djelimično suzdržavala od otvorenog političkog djelovanja, u državama u kojima je imala uticaj, tokom 1947. godine, a posebno 1948. godine, postalo je jasno da sovjetska vojska, ne samo da nema namjeru da se povuče, već da ima namjeru krenuti dalje.

Svojevrsan početak kreiranja NATO-a, bio je Briselski sporazum kojem su 17. marta 1948. godine pristupile **Belgija, Francuska, Luksemburg, Holandija i Velika Britanija**. Cilj je bio razvijanje zajedničkih sistema odbrane i jačanje međusobnih veza, kako bi se zajednički oduprle ideološkim, političkim i vojnim prijetnjama nacionalnoj sigurnosti. Znajući da njihovi gospodarski i vojni kapaciteti nijesu dovoljni da ih odbrane od sovjetske prijetnje, ove države su odmah započele i pregovore sa Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadom, sa ciljem stvaranja novog vojnog saveza, utemeljenog na zajedničkim obavezama i sigurnosnim granicama Evrope i Sjeverne Amerike. Države potpisnice Briselskog sporazuma pozvale su Dansku, Island, Italiju i Portugal da se uključe u taj proces. Dvanaest država s jedne i druge strane Atlantskog oceana, 4. aprila 1949. godine u Washingtonu, su potpisale Sjevernoatlantski ugovor, uspostavivši savez kako bi se i suprotstavile prijetnjama iz komunističkog dijela svijeta, te sprječili širenja komunizma na ostali dio Evrope. Države potpisnice obavezale su se na međusobnu odbranu u slučaju vojne agresije na bilo koju državu članicu (član 5). Tako je stvorena Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (NATO).

Danas se smanjila opasnost od konvencionalnog vojnog sukoba i masovne upotrebe teškog naoružanja, ali pojavili su se novi izazovi koji sve članice stavljaju pred nove dileme na koje treba pronaći adekvatan odgovor. Nove su prijetnje po naravi drugačije od onih iz doba Hladnog rata. Novi zadaci NATO-a su borba protiv terorizma, proizvodnje i proliferacije oružja za masovno uništenje, kao i ostalih opasnosti koje prijetje iz takozvanih neuspjelih ili slabih država, te mora djelovati preventivno kako bi se u budućnosti spriječile takve opasnosti. Posljednjih godina NATO uspostavlja načine borbe protiv savremenih opasnosti koje ugrožavaju sigurnost i stabilnost. Upravljanje krizom ("*crisis management*") i mirovne operacije za očuvanje i održavanje mira ("*peacekeeping*" i "*peace-support*") neki su od načina djelovanja savremenog Sjevernoatlantskog saveza u odgovoru na nove izazove.

Slobode na kojima su zasnovani principi prava Evropske unije su:

I. *Sloboda kretanja roba*, sastavljena od dva elementa:

- uklanjanje carina i taksi ekvivalentnog efekta u trgovini između država članica (unutrašnji element carinske unije);
- uklanjanje kvantitativnih ograničenja, tj. kontingenata za uvoz robe iz jedne u drugu državu članicu, kao i svih mjera ekvivalentnog efekta.

II. *Sloboda kretanja kapitala*, definisana odredbama većih mjera opreza.

III. *Sloboda kretanja ljudi*, definisana odredbama kojima se preciziraju slobode kretanja radnika i pravo na uspostavljanje vlastite djelatnosti u drugoj državi.

IV. *Sloboda kretanja usluga*, definisana odredbama slobodnog kretanja izvršilaca ili korisnika usluga iz jedne u drugu državu članicu Zajednice zbog izvršenja ili uživanja usluge.

Danas Evropska unija funkcioniše kao superiorna organizacija koju sačinjavaju 27 država članica. Osnovni razlozi stvaranja jedne ovakve zajednice ogledali su se u stvaranju mira i prosperiteta i u tome se, na zadovoljstvo više od 500 miliona stanovnika Evrope, u potpunosti uspjelo.

Institucije Evropske unije

Evropski parlament predstavlja demokratsku volju građana Unije. Članovi parlamenta se biraju neposredno po nacionalnim kvotama i svaka zemlja ima tačno određeni broj poslanika na osnovu broja stanovnika. U Evropskom parlamentu, poslanici ne sjede po nacionalnom kriterijumu, već po svojim političkim preferencijama i ubjeđenjima. Glavni subjekti Evropskog parlamenta su: evropske narodnjačke partije, evropske demokrate, socijal-demokrate i liberalno reformističke stranke. Zadaci EP su slični nacionalnom parlamnetu i oni se kreću od zakonodavstva, kontrole, imenovanja i usvajanja budžeta. Značajnu ulagu za funkcionisanje i jačanje Evropskog parlameta odigrao je **Jedinstveni Evropski Akt**, koji je usvojen 1986 godine. Evropski parlament trenutno broji **785 poslanika**.

Zastupljenost po zemljama u Evropskom parlamentu

Država	Broj zastupnika	Država	Broj zastupnika
Njemačka	99	Bugarska, Austrija	19
Velika Britanija, Francuska, Italija	78	Slovačka, Danska, Finska	14
Španija, Poljska	49	Irska, Litvanija	13
Rumunija	35	Letonija	9
Holandija	27	Slovenija	7
Grčka, Belgija, Češka, Mađarska, Portugal	24	Estonija, Kipar, Luksemburg	6
Švedska	19	Malta	5
Ukupno		785	

Institucije NATO-a

Sjevernoatlantski savjet, Odbor za obrambeno planiranje i Grupa za nuklearno planiranje su neke od glavnih institucija za razvoj politike i donošenja odluka. Odluke koje su donešene od ovih tijela imaju istu važnost i predstavljaju dogovorenu politiku zemalja članica, bez obzira od nivoa na kojem su donešene. Ovim tijelima podčinjeni su specijalizovani odbori.

Sjevernoatlantski savjet (eng. *North Atlantic Council*, kratica **NAC**) jedino je tijelo NATO-a koje je formalno uspostavljeno Sjevernoatlantskim ugovorom, iz kojeg crpi svoja ovlaštenja (član 9. Ugovora). Savjet ima politička ovlaštenja i pravo donošenja odluka koje se tiču Saveza. Sastoji se od stalnih predstavnika svih država članica, koji se sastaju najmanje jedanput nedjeljno, a po potrebi i u kraćem roku. Savjet se, takođe, sastaje i na višim nivoima koji obuhvataju šefove država i vlada, ministre vanjskih poslova, kao i ministre odbrane. Sjednicama Savjeta predsjedava Generalni sekretar NATO-a (ili njegov zamjenik).

Pitanja koja se razmatraju i odluke koje se donose na sastancima Savjeta pokrivaju aspekte djelatnosti NATO-a i često se temelje na izvještajima i preporukama koje pripremaju podčinjeni sekretarijati. Isto tako, predmete rasprave može predložiti bilo koji od nacionalnih predstavnika ili Generalni sekretar. Stalni predstavnici rade prema smjernicama svojih vlada.

Odbor za obrambeno planiranje

(eng. *Defence Planning Committee*, skraćeno **DPC**) sastavljen je od stalnih predstavnika, ali se sastaje i na nivou ministara odbrane, najmanje dvaput godišnje. U radu odbora učestvuju sve države članice. Odborom predsjedava Generalni sekretar NATO-a. Odbor je glavno tijelo za donošenje odluka po pitanju planiranja kolektivne odbrane i integrisane NATO vojne strukture, te daje smjernice vojnim vlastima NATO-a. Rad Odbora priprema veći broj podređenih odbora, među kojima je najvažniji Odbor za obrambenu reviziju (eng. *Defence Review Committee*, skraćeno **DRC**), koji nadzire postupak organizacije oružanih snaga unutar NATO-a i razmatra druga pitanja vezana za združenu vojnu strukturu

Grupa za nuklearno planiranje (eng. *Nuclear Planning Group*, skraćeno **NPG**) sastoji se od ministara odbrane država članica koje učestvuju radu Odbora za obrambeno planiranje. Unutar Grupe se raspravlja o posebnim političkim pitanjima, koja se tiču nuklearnog naoružanja. Grupom predsjedava Generalni sekretar NATO-a. Rad Grupe za nuklearno planiranje priprema Grupa osoblja NPG (eng. *NPG Staff Group*), sastavljena od članova nacionalnih predstavnika država koje učestvuju NPG, članova Međunarodnog vojnog osoblja i predstavnika Strateških zapovjednika. NPG obavlja rad u ime Stalnih predstavnika NPG-a. Grupa na visokom nivou (eng. *High Level Group*, skraćeno **HLG**), visoko je savjetodavno tijelo NPG-a na području nuklearne politike i planiranja. Ovom grupom predsjedavaju SAD.

Na čelu NATO-a je **generalni sekretar** koji je imenovan na približno četiri godine. On predsjedava sastancima Sjevernoatlantskog savjeta i drugih važnih tijela NATO-a, te pomaže pri postizanju konsenzusa među članicama.

NATO nema svoje vlastite oružane snage. Većina snaga koje su na raspolaganju NATO-a ostaju pod punom nacionalnom komandom i nadzorom, dok im zemlje članice ne dodijele zadatke u rasponu od zajedničke odbrane do novih misija.

GENERALNI
SEKRETAR
NATO-A
Andres Fog
Rasmussen

Evropski Savjet jedno od osnovnih institucija Unije, kojeg sačinjavaju predsjednici ili premijeri zemalja članica, zajedno sa predsjednikom Evropske komisije. Ovo tijelo uspostavlja ukupnu politiku Unije i ima ovlaštenja da rješava sporna pitanja oko kojih nije moguće postići dogovor u Savjetu EU. Lisabonskim sporazumom predviđeno je da i Evropski savjet ima svog predsjednika, koji se još naziva i predsjednikom Evropske unije. Bira se na period od 30 mjeseci. Trenutno tu funkciju obavlja belgijanac **Herman van Rompuy**, koji je kao prvi predsjednik Evropskog savjeta tu funkciju preuzeo 1. decembra 2009 godine.

Evropska komisija predstavlja izvršnu vlast Unije ili, kako se to još naziva, Vladu Evropske unije. Stara se o sprovođenju odluka Parlamenta i Savjeta, a sačinjava je 27 komesara, na čelu sa predsjednikom. Trenutni predsjednik Evropske Komisije je Portugalac **Žoze Manuel Baroso**, koji tu funkciju vrši od 2004 godine. Nadnacionalni karakter Evropske komisije potvrđuje i činjenica, da njeni članovi ne smiju primati nikakva uputstva i direktije od strane njihovih država, već da rade isključivo u korist Evropske Unije. Ova institucija je u potpunosti odgovorna Parlamentu, koji ima ovlaštenje da joj izglasa nepovjerenje. Zadaci Evropske komisije se mogu podijeliti u četiri grupe: **čuvar osnovnih ugovora, pravo inicijative, izvršna vlast zajednice, spoljnopoličke nadležnosti.**

Savjet EU (Savjet ministara) predstavlja glavno tijelo u kome se donose odluke. Savjet se sastoji od ministara vlada svih zemalja. Koji će ministar učestvovati na kojem sastanku zavisi od teme koja je na dnevnom redu. Savjet se sastaje u devet formacija: opšti spoljni poslovi, oblast saobraćaja, telekomunikacija i energija, oblast zaštite životne sredine, ekonomski i poslovi finansija, pitanje konkurencije, pitanje pravosuđa i unutrašnjih poslova, pitanje zapošljavanja i socijalne politike, poljoprivreda i ribarstvo, obrazovanje i omladinska politika. **Predsjedavanje Savjetom se rotira svakih šest mjeseci.** Država koja predsjedava Savjetom vodi sve sastanke u tom periodu i promoviše zakonske i političke odluke i pomaže saradnju između država članica.

Od velikog značaja, za funkcionisanje Savjeta EU, je Komitet stalnih predstavnika (COREPER), koji priprema zasjedanja Savjeta, pregovara o temama koje se lako usaglašavaju, dok Savjetu ostavlja samo važnija pitanja.

Odluke u Savjetu se rijetko donose jednoglasno, već se uglavnom koristi kvalifikovana većina, gdje svaka država na osnovu ponderacije, ima određeni broj glasova. Prilikom odlučivanja o kvalifikovanoj većini, moraju se ispuniti takođe dva uslova:

- Da je većina (u nekim slučajevima i dvije trećine) članica u korist prijedloga,
- Da je zastupljeno najmanje 62% od ukupne populacije Evropske Unije.

Ponderisani glasovi u Savjetu EU (raspored glasova prema članicama)

Država	Broj glasova	Država	Broj glasova
Njemačka, Francuska, Italija, Ujedinjeno Kraljevstvo	29	Austrija, Švedska, Bugarska	10
Španija, Poljska	27	Danska, Irska, Litvanija, Slovačka, Finska	14
Rumunija	14	Kipar, Estonija, Letonija, Luksemburg, Slovenija	4
Holandija	13	Malta	3
Češka, Belgija, Grčka, Mađarska, Portugal	12	Ukupno	785

Evropski sud pravde je najviši sudski organ Evropske unije i čini ga **27 sudija**, po jedan iz svake zemlje članice i **8 nezavisnih advokata**. Svaki od njih se imenuje na period od 6 godina uz saglasnost svih država članica. Pred sudom pravde se može naći svako pojedinačno pravno ili fizičko lice koje ne poštuje ugovore ili odluke koje donose organi EU, ali i država članica ili organ EU ukoliko krši odredbe komunitarnog prava. Glavna nadležnost Suda je zaštita i tumačenje komunitarnog prava Evropske Unije.

Kako funkcionise NATO?

Konsenzus. Odluke u NATO-u donose se isključivo konsezzusom, tj. na osnovu opšte saglasnosti. Iako neke države članice NATO imaju viši politički, vojni i ekonomski uticaj, ne postoji prisila u procesu donošenja odluka. Kada jedna država članica smatra da bi odluka koju NATO razmatra, mogla njenoj nacionalnoj bezbjednosti nanijeti nepovratnu štetu, ne mora se složiti sa njom. Ako dođe do toga, odluka se ne donosi sve do trenutka dok se ne nađe prihvatljivo rješenje. Iz tog razloga ne postoji sistem glasanja kao u Savjetu bezbjednosti UN ili princip kvalifikovane većine kao u Evropskoj uniji. Umjesto toga, postoji tzv. procedura tišine (*silence procedure*), koja podrazumijeva intenzivne konsultacije među delegacijama i izradu nacrtu odluke od strane Međunarodnog sekretarijata NATO, koja se dostavlja svim državama članicama. Ukoliko u zadatom vremenskom roku niko ne „prekine tišinu“ odluka se automatski usvaja. Ukoliko barem jedna država članica „prekine tišinu“, to znači da odluka nije usvojena.

NATO SAMIT U STRAZBURU
**Američki predsjednik
Barak Obama**

Unutar alijanse vodi se računa i o političkim i vojnim karakteristikama pojedinih država članica. U nekim slučajevima razlike mogu biti proceduralne i mogu se prevazići bez poteškoća.

Konsultacije. U okviru NATO-a političke konsultacije su vitalni dio procesa donošenja odluka. Važno je istaći da, u okviru NATO-a, zvanično ne postoji način da neka članica nametne svoj stav ili mišljenje drugima. Posljedica ovih temeljnih principa djelovanja NATO-a je da u slučaju neslaganja, kao i kada se razlike u gledištima i stavovima ne mogu uskladiti, svaka pojedina država članica je slobodna da nastavi svojim izabranim pravcem djelovanja. Nijedna država nije primorana da preduzme akcije ili da donese odluke protiv svoje volje.

Međutim, duh konpromisa i osjećaj za zajednički interes, kao i za zajedničke ciljeve obezbjeđuju, uprkos razlikama u mišljenju, dovoljan zajednički osnov da se dođe do saglasnosti. Jednom donijeta odluka Alijanse predstavlja zajednički stav svih država članica. Svaka država članica ima stalnu delegaciju u sjedištu NATO u Briselu.

Konsultacije mogu da se odvijaju u različitom obliku: mogu biti jednostavna razmjena informacija i mišljenja; podnošenje inicijative ili saopštavanje odluka, koju je određena vlada donijela; zauzimanje stava koji je od interesa za saveznike; obavješćavanje unaprijed o vladinim akcijama ili odlukama, o kojima druge države članice mogu da iznesu mišljenje; ili diskusija sa ciljem da se postigne konsenzus o djelovanju i postupcima koje bi trebalo preduzeti.

Kod NATO-a je naglašena saradnja sa državama ne članicama i to kroz razne programe, među kojima se mogu izdvojiti:

Istambulska inicijativa za saradnju (eng. *Istanbul Cooperation Initiative*, ICI) pokrenuta je na NATO samitu, juna 2004. godine, kao posebna, ali komplementarna inicijativa u odnosu na Mediteranski dijalog, sa ciljem da doprinese dugoročnoj stabilnosti u širem regionu Bliskog Istoka. Poziv za saradnju u okviru Istambulske inicijative, upućen je prije svega državama iz Zalivskog savjeta za saradnju (eng. Gulf Cooperation Council, GCC) kojeg čine: Katar, Bahrein, Kuvajt, Oman, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati. Do danas, u Istambulsku inicijativu za saradnju su se uključili Bahrein, Katar, Kuvajt i Ujedinjeni Arapski Emirati.

Mediteranski dijalog (eng. *Mediterranean Dialogue*) pokrenuo je 1994. godine, Sjevernoatlantski savjet, u početku sa pet država: Egiptom, Izraelom, Mauritanijom, Marokom i Tunisom. Ovoj inicijativi priključili su se Jordan (novembra 1995. godine) i Alžir (marta 2000. godine). Svrha Mediteranskog dijaloga je izgradnja međusobnog povjerenja kroz veću transparentnost, konsultacije i saradnju. Takođe, on predstavlja sastavni dio prilagođavanja Alijanse posthladnoratovskom bezbjednosnom okruženju i strateške orijentacije Alijanse ka razvoju saradnje i partnerstva sa državama koje nijesu njene članice. Mediteranski dijalog nadopunjuje postojeće inicijative Evropske unije (Barselonski proces) i OEBS (Mediteranska inicijativa). Dijalog ima političku i praktičnu dimenziju.

Partnerstvo za mir je program praktične bilateralne saradnje između NATO, u cjelini, i pojedinačnih država koje u njemu učestvuju. Osnovni cilj Partnerstva je unaprijeđenje reforme, izgradnja međusobnog povjerenja i povećavanje sposobnosti partnerskih država za očuvanje mira i bezbjednosti na dobrovoljnoj, fleksibilnoj i transparentnoj osnovi.

Kako funkcioniraju EU?

Proces donošenja odluka na nivou Evropske unije uključuje razne institucije Evropske unije, a posebno: **Evropski parlament, Savjet Evropske unije i Evropsku komisiju**. U načelu, Evropska komisija je ta koja predlaže nove zakone, dok su Savjet Evropske unije i Evropski Parlament institucije koje ih usvajaju. Takođe, ostale institucije imaju svoje uloge.

Najvažniji oblici zakonskih propisa EU su direktive i regulative (odredbe). Direktive utvrđuju zajednički cilj za sve zemlje članice, ali prepuštaju državnim vlastima zemalja članica da same odluče o načinu i metodama njegovog ostvarenja. Obično se zemljama članicama daje jedna do dvije godine za sprovođenje direktive. Regulative (odredbe) se neposredno primjenjuju u cijeloj EU od trenutka stupanja na snagu bez ikakvog daljeg djelovanja zemlje članice.

Pravila i postupci za donošenje odluka u EU su propisani Ugovorima. Svaki prijedlog za novi evropski zakon mora biti zasnovan na specifičnom članu Ugovora na koji se poziva kao "pravni osnov". Time je određena zakonodavna procedura koja se mora primijeniti. Tri glavne procedure su "**zajedničko odlučivanje**", "**konsultacije**" i "**saglasnost**".

Zajedničko odlučivanje je postupak koji se primjenjuje pri donošenju većine zakona u EU. Kod procedure zajedničkog odlučivanja, Parlament ima jednaku zakonodavnu vlast kao Savjet. Ako Savjet i

Parlament ne mogu da se usaglasu o predloženom zakonu, on neće biti usvojen. Pro-cedura propisuje dva uzastopna "čitanja" u svakoj instituciji. Ako se tokom čitanja postigne dogovor, zakon može biti usvojen. U suprotnom se prijedlog zakona šalje Komitetu za usaglašavanje, koji se sastoji od jednakog broja predstavnika Savjeta i Parlamenta. Kada taj Komitet postigne dogovor, usaglašeni tekst zakona se ponovo šalje Parlamentu i Savjetu da ga konačno usvoje kao zakon. Većina zakona koji su donešeni postupkom zajedničkog odlučivanja u praksi bivaju usvojeni već na prvom ili drugom čitanju, što je rezultat dobre saradnje između te tri institucije.

Konsultacije. Postupak konsultacija se primjenjuje u oblastima kao što su poljoprivreda, oporezivanje i konkurencija. Na prijedlog Komisije, Savjet se konsultuje sa Parlamentom, Ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regija. U toku procedure konsultacija, Parlament može da:

- usvoji prijedlog Komisije
- odbaci ga, ili
- zatraži izmjene i dopune (amandmane)

Ako Parlament zatraži amandmane na tekst, Komisija će razmotriti izmjene koje predlaže Parlament. Ako prihvati bilo koju od izmjena, Komisija će Savjetu poslati izmjenjeni i dopunjeni prijedlog. Konačnu odluku donosi Savjet, koji izmjenjeni i dopunjeni prijedlog može da usvoji ili da ga dodatno mijenja. U ovoj proceduri, kao i u svim drugim, ukoliko Savjet vrši izmjene na prijedlog Komisije, to mora biti jednoglasno prihvaćeno.

Saglasnost. Procedura saglasnosti znači da Savjet mora dobiti saglasnost Evropskog parlamenta prije donošenja nekih veoma važnih odluka. Procedura je ista kao kod konsultacija, osim što Parlament ne može mijenjati prijedlog: mora ga ili prihvatiti ili odbiti. Prihvatanje ("saglasnost") zahtijeva apsolutnu većinu glasova pri izglasavanju. Postupak saglasnosti se uglavnom primjenjuje na sporazume sa drugim zemljama, uključujući i sporazume kojima se omogućava pristupanje drugih zemalja Evropskoj uniji.

Proširenje NATO-a

Proširenje NATO-a je proces uključivanja novih članica u organizaciju, koji se uređuje članom 10. Sjevernoatlantskog ugovora i naknadnim ugovorima. Zemlje koje žele pristupiti NATO-u moraju ispuniti određene uslove, kao i u potpunosti dovršiti „multi-korak“ proces, koji uključuje politički dijalog i vojnu integraciju. Proces pridruživanja je u nadležnosti Sjevernoatlantskog savjeta NATO-a.

Istorijat proširenja NATO-a

Godina proširenja	Broj članica	Država
Osnivanje NATO-a 1949	12	Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo, Kanada, Francuska, Italija, Belgija, Luksemburg, Holandija, Norveška, Danska, Island, Portugal
18. februar 1952	14	Grčka, Turska
9. maj 1955	15	Zapadna Njemačka
30. maj 1982	16	Španija
12. mart 1999	19	Češka Republika, Mađarska, Poljska
29. mart 2004	26	Bugarska, Estonija, Letonija, Litvanija, Rumunija, Slovačka, Slovenija
1. april 2009	28	Hrvatska, Albanija

Crna Gora na putu ka NATO-u

Na osnovu Deklaracije o nezavisnosti, usvojene u Skupštini Crne Gore 3. juna 2006. godine, Crna Gora se jasno opredjelila za evroatlantske integracije koje predstavljaju jedan od prioriteta u aktivnostima Vlade. Na putu ka punopravnom članstvu u NATO, Crnu Goru očekuje niz aktivnosti koje treba preduzeti na unutrašnjem planu reforme cjelokupnog sistema bezbjednosti, a prije svega sistema odbrane. Ka tom cilju, Crnu Goru očekuju dva procesa: **Partnerstvo za mir** i **Akcionni plan za člantsvo**. Oba procesa imaju za cilj dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti sa članicama NATO.

ZVANIČNA POSJETA
Generalni sekretar u
Crnoj Gori,
27. novembar 2009.

Proširenje EU

Evropska Zajednica (od 1992 EU) se u toku svog postojanja širila šest puta, dok neke ostale države, koje teže pristupanju u EU, imaju različite statute, koji se mogu podijeliti u dvije grupe:

- Države koje su potencijalni kandidati za članstvo: Srbija, Bosna i Hercegovina, Albanija i Kosovo (na osnovu rezolucije 1244 Savjeta Bezbjednosti UN-a).
- Države koje su kandidati za članstvo: Turska, Island, Hrvatska, Makedonija i Crna Gora.

Istorijat proširenja EU (1990 godine došlo je do ujedinjenja Zapadne i Istočne Njemačke)

Godina proširenja	Broj članica	Država
Osnivanje EZUČ 1951	6	Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Holandija, Zapadna Njemačka
1. januar 1973	9	Danska, Irska, Ujedinjeno Kraljevstvo (Velika Britanija i Sjeverna Irska)
1. januar 1981	10	Grčka
1. januar 1986	12	Portugal, Španija
1. januar 1995	15	Austrija, Finska, Švedska
1. januar 2004	25	Kipar, Češka Republika, Estonija, Letonija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka, Slovenija
1. januar 2007	27	Bugarska, Rumunija

Zgrada
evropskog
parlamenta

Važni datumi u dosadašnjim odnosima Crne Gore i NATO-a:

29. novembra 2006. – Samit NATO-a u Rigi – Crna Gora pozvana u članstvo PzM.

3. decembra 2006. – Crna Gora dobija status posmatrača u *Jadranskoj povelji*, koja je na osnovu inicijative sa NATO Samita u Pragu od 2002, potpisana između Albanije, Hrvatske, Makedonije i SAD-a.

14. decembra 2006. – Potpisan *Okvirni dokument Partnerstva za mir...*

14. juna 2007. – Vlada je usvojila *Strategiju odbrane*.

11. oktobra 2007. – Vlada je usvojila *Komunikacionu strategiju o euro-atlantskim integracijama Crne Gore*.

Januar 2008. – IPP Crne Gore je bez primjedbi zvanično prihvaćen od strane 26 zemalja članica NATO-a.

4. februara 2008. – NATO je odobrio otpočinjanje *IPAP* procesa za Crnu Goru.

Februar 2008. – Skupština Crne Gore je usvojila *Zakon o tajnosti podataka*, što je veoma značajno za dobijanje sertifikata kako bi Crna Gora mogla imati pristup NATO podacima koji imaju određeni stepen zaštite.

3. aprila 2008. – Na Samitu NATO-a u Bukureštu, Crna Gora zvanično je pozvana da otpočne *proces Intenziviranog dijaloga sa NATO*.

12. juna 2008. – *Savjet za PZM* je usvojio Inicijalni dokument za diskusiju za Intenzivirani dijalog.

24. juna 2008. – Održan je plenarni sastanak za Intenzivirani dijalog predstavnika Crne Gore s predstavnicima NATO u sjedištu Alijanse u Briselu.

3. jula 2008. – Vlada je usvojila Informaciju o napretku Crne Gore u Partnerstvu za mir.

5. novembar 2008. – Upućeno pismo generalnom sekretaru NATO za ulazak u Crne Gore u MAP na narednom Samitu NATO.

4. decembar 2008. – Crna Gora je formalizovala status u *Jadranskoj povelji*, na ministarskom sastanku u Helsinkiju. Prethodno, Crna Gora je prihvatila poziv za priključenje *Jadranskoj povelji* upućivanjem note predsjedavajućem

18. decembar 2008. – Vlada usvojila s Ustavom usaglašen *Zakon o vojsci* i *Zakon o odbrani*.

April 2009. – U završnoj deklaraciji sa Samita NATO-a u Strazburu i Kelnu, Crnoj Gori je upućena snažna podrška i poruka da će saveznici ubrzo razmatrati zahtjev Crne Gore za **MAP**.

26-27. novembar 2009. – Generalni sekretar NATO-a, Anders Fog Rasmussen posjetio je Crnu Goru i tom prilikom se susreo sa crnogorskim zvaničnicima.

4. decembar 2009. – Na sastanku ministara inostranih poslova zemalja članica Alijanse, koji je održan u Briselu , 3-4. decembra 2009. godine, Crnoj Gori je upućen poziv za **Akcionni plan za članstvo (MAP)**.

Jun 2010. – Vlada Crne Gore je usvojila **Strateški pregled odbrane (SPO)**, ključni dokument u sektoru odbrane, koji je usaglašen sa novim paketom Partnerskih ciljeva.

16. septembra 2010. – Vlada CG je usvojila **prvi Godišnji nacionalni program (ANP)** u okviru prvog ciklusa Akcionog plana za članstvo(MAP).

28. oktobra 2010. – je u Briselu predstavljen prvi Godišnji nacionalni program (ANP) na sastanku Sjeverno-atlantskog saveza (NAC), čime je Crna Gora otpočela prvi ciklus implementacije **Akcionog plana za članstvo (MAP)**.

Zašto biram NATO?

- radi mira
- radi sigurnosti
- radi partnerstva
- radi bolje saradnje
- radi demokratizacije
- radi prosperiteta

NATO i
naučna
istraživanja

Crna Gora na putu za EU

Proces pridruživanja Evropskoj uniji Crna Gora je započela davno, još kao dio SR Jugoslavije. Nakon što je 2006. godine obnovila nezavisnost, Crna Gora je intenzivirala svoj angažman prema Briselu i to je rezultiralo nizom aktivnosti.

U oktobru 2007. godine, naša zemlja je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

15.12.2008. podnijela i kandidaturu za članstvo u Uniji. Nakon toga proces evropskih integracija je dobio još više na dinamici.

Juna 2008. godine usvojen je i Nacionalni program za integracije (NPI), kojim je Crna Gora definisala svoju agendu u godinama koje slijede.

22. jula 2009. godine Evropska komisija je uručila upitnik,

9. decembra 2009. godine Crna Gora je dostavila odgovore na pitanja iz upitnika.

19. decembar 2009. Crna Gora je dobila i viznu liberalizaciju za zemlje Šengen zone.

1. maj 2010. ... SSP

9. novembra 2010. godine Evropska komisija je, u skladu s tim, preporučila Savjetu EU da Crnoj Gori odobri status kandidata.

17. Decembar 2010. Lideri Evropske unije su odobrili Crnoj Gori status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji.

Naredni korak naše zemlje je otvaranje pregovora za punopravno članstvo. Da bi otpočela pregovore treba prethodno **ispuniti 7 glavnih uslova**, koje je postavila Evropska komisija. Ovi uslovi se odnose na:

- 1** Izorno zakonodavstvo, zakonodavnu i kontrolnu uloga Skupštine
- 2** Profesionalnost i depolitizaciju državne uprave
- 3** Vladavinu prava, depolitizaciju tužilaštva, tužilačkih i sudskih savjeta, nezavisnost sudija i tužilaca
- 4** Borbu protiv korupcije
- 5** Borbu protiv organizovanog kriminala, jačanje kapaciteta za sprovođenje zakona
- 6** Unaprijeđenje medijskih sloboda, kleveta, jačanje saradnje sa organizacijama civilnog društva
- 7** Zaštitu od diskriminacije, prava raseljenih

Kada budemo završili pregovore, našu zemlju očekuje i potpisivanje Ugovora o pristupanju, čiju krajnju odluku donosi Savjet Evropske unije.

Zašto biram EU?

- radi mira, stabilnosti i prosperiteta
- radi boljeg životnog standarda
- radi ekonomskog progressa
- radi privlačenja stranih investitora
- radi veće mogućnosti i mobilnosti
- radi boljeg obrazovanja
- radi partnerstva sa bolje razvijenim zemljama
- zato što želimo evropska shvatanja

NË PRAG TË INTEGRIMEVE

SHËNIME HYRËSE

Projekti „**NË PRAG TË INTEGRIMEVE**“ është vazhdim i aktiviteteve të filluar vite më parë e të cilët, para së gjithash, iu dedikohen të rinjve të Ulqinit.

Ashtu sikurse rritet dinamika e procesit të integrimit të Malit të Zi në Bashkimin Evropian dhe në NATO, në të njëjtën mënyrë shtohet edhe nevoja e përgatitjes dhe e përfshirjes sa më të madhe të të rinjve në këto procese. Informatat që marrin të rinjtë për këtë procese janë të kufizuara, sidomos në hapësirat ku jetojnë shqiptarët në Mal të Zi. Kjo ndodhë për arsye se informacionet e nevojshme për proceset aktuale integruese, nuk përkthehen ose nuk përcillen si duhet tek të rinjtë shqiptarë. Nisur nga ky aspekt, OJQ “Horizonti i Ri” me mbështetjen e Ambasadës Amerikane në Podgoricë, realizoi këtë projekt edukativ, për të informuar dhe edukuar të rinjtë e Ulqinit mbi proceset e integrimeve evropiane dhe euro-atlantike.

Aktiviteti qendror i këtij projekti ishte SHKOLLA E INTEGRIMEVE EURO-ATLANTIKE, e cila u organizua në Ulqin, në periudhën shkurt – maj 2011.

Qëllimi i projektit ishte që përmes aktiviteteve edukative të kontribuojnë në përhapjen e vlerave evropiane në komunën e Ulqinit si dhe në rritjen e vetëdijes qytetare për rëndësinë e Integrimit të Malit të Zi në BE dhe në NATO. Aktivitetet e këtij projekti dhanë një kontribut të çmueshëm edhe në promovimin e tolerancës dhe të dialogut ndëretnik e ndërkulturore mes të rinjve në komunitetin lokal. **HORIZONTI I RI** synon që me aktivitetet e veta të punojë në fuqizimin dhe afirmimin e vazhdueshëm të njerëzve të rinj, të cilët do të bëhen liderë në çdo segment të jetës publike dhe do të punojnë me përgjegjësi e profesionalizëm në procesin e integrimeve evropiane dhe euroatlantike.

Dhe në fund, Gëzuar 9 MAJIN – DITËN E EVROPËS!

Titulli i projektit

NË PRAG TË INTEGRIMEVE

Realizimi

NEW HORIZON NGO

Mëhalla e re, ULQIN

Tel/Fax: +382 30 411 969

E-mail: horizon@t-com.me

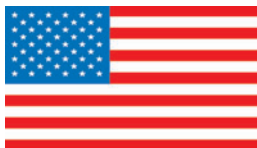
www.ngo-horizonti.org

Dizajni: Miroslav Dragin

Shtypi: BIRO KONTO, Hreceg Novi

Publikimin e kësaj broshure
e mbështeti

Ambasada amerikane në Podgoricë

Çfarë është BE?

Bashkimi Evropian është një organizatë ndërkombëtare me karakter mbikombëtar, brenda së cilës shtetet anëtare janë të lidhura me interes të përbashkët në fusha të ndryshme. Bashkimi Evropian (BE) është familje e shteteve demokratike Evropiane, që punojnë së bashku për të përmirësuar jetën e qytetarëve të saj dhe për të ndërtuar një botë më të mirë. BE nuk është shtet federal si Shtetet e Bashkuara të Amerikës, pasi që vendet anëtare të tij mbeten shtete të pavarura sovranë; por as që është organizatë ndërqeveritare sikur Kombet e Bashkuara, pasi që vendet anëtare japin pak nga sovraniteti i tyre dhe rrjedhimisht marrin më shumë fuqi dhe influencë kolektive se që ata do kishin nëse do vepronin në mënyrë individuale. Ata e bashkojnë sovranitetin e tyre duke marrë vendime të përbashkëta përmes institucioneve të përbashkëta.

Ideja e bashkimit të shteteve evropiane, e cila ka lindur qysh në Mesjetë, arriti të realizohet në atë moment kur ministri i jashtëm Francez, Robert Schuman, në deklaratën e tij të 9 majit të vitit 1950, parashtrij idenë e përpunuar më parë me Jean Monnet për bashkimin e industrive evropiane të qymyrit dhe çelikut. Ky plan u bë realitet me nënshkrimin në Paris të Traktatit Themelues të Komunitetit Evropian të Qymyrit dhe Çelikut më 18 prill të vitit 1951. Në nënshkrimin e traktatit merrnin pjesë Gjermania, Franca, Belgjika, Italia, Holanda dhe Luksemburgu. Një tjetër zhvillim i rëndësishëm erdhi me Traktatet e Romës, të vitit 1957, të cilat krijuan Komunitetin Ekonomik Evropian dhe Komunitetin Evropian të Energjisë Atomike (EUROATOM). Bashkimi Evropian është krijuar me nënshkrimin e Traktatit të Mastrokkit, në vitin 1993, ku edhe u definuan tri shtyllat në të cilat mbështet Bashkimi Evropian:

1. Komunitetet Evropiane
2. Politika e Jashtme dhe e Sigurisë së Përbashkët
3. Bashkëpunimi në fushat e Drejtësisë dhe të Punëve të Brendshme

Liritë në bazë të cilave funksionon Bashkimi Evropian janë:

1. Lëvizja e lirë e mallrave;
2. Lëvizja e lirë e kapitalit;
3. Lëvizja e lirë e njerëzve;
4. Lëvizja e lirë e shërbimeve.

Për vetëm gjysmë shekulli BE ka ofruar paqe dhe prosperitet në Evropë, andaj nuk është për tu habitur pse numri i shteteve anëtare është rritur nga gjashtë në 27 anëtarë, ndërsa edhe vende të tjera dëshirojnë të bashkohen.

www.ngo-horizonti.org

Ç'është NATO?

NATO (North Atlantic Treaty Organisation) është organizatë ushtarako-politike të cilën e përbëjnë 28 shtete të Evropës dhe Amerikës Veriore. NATO, që ndryshe quhet edhe *Aleanca e Atlantikut Verior*, është themeluar në vitin 1949, si marrëveshje e atëhershme e shteteve të bllokut perëndimor.

Menjëherë pas përfundimit të Luftës së Dytë Botërore, Evropa u gjend e ndarë në dy blloqe ideologjike: në bllokun kapitalist dhe atë komunist, nën ndikimin e Bashkimit Sovjetik. Derisa Moska gjatë vitit 1945 – '46 pjesërisht është përmbajtur nga veprimtaria e hapur politike në shtetet në të cilat kishte ndikim, gjatë viteve 1947 – '48 u bë e qartë se ushtria sovjetike, jo vetëm që nuk kishte ndërmend të tërhiqej, por qëllimi i saj ishte që të vazhdojë më tutje.

Fillimin e krijimit të NATO-s e shënon Marrëveshja e Brukselit, të cilës më 17 mars 1948 i bashkohen **Belgjika, Franca, Luksemburgu, Holanda dhe Britania e Madhe**. Qëllimi kryesor i kësaj marrëveshjeje ishte zhvillimi i sistemeve të përbashkëta të mbrojtjes dhe forcimi i lidhjeve në mes këtyre shteteve, në mënyrë që të bashkuar t'u rezistojnë kërcënimeve politike dhe ushtarake ndaj sigurisë së tyre nacionale. Të vetëdijshëm se kapacitetet e tyre ekonomike dhe ushtarake nuk ishin të mjaftueshme që t'i mbrojnë nga kërcënimet Sovjetike, këto shtete menjëherë filluan negociatat me SHBA dhe Kanadanë, me qëllim të krijimit të një aleance të re ushtarake, e cila do të bazohej në obligimet e përbashkëta dhe kufij të sigurt të Evropës dhe Amerikës së veriut. Shtetet nënshkruese të marrëveshjes së Brukselit, ftuan Danimarkën, Islandën, Italinë dhe Portugalinë që t'i bashkoheshin këtij procesi. Dymbëdhjetë shtete nga njëra dhe tjetra anë e Oqeanit Atlantik, më 4 prill të vitit 1949 e nënshkruan në Uashington Marrëveshjen e Atlantikut Verior, duke krijuar aleancën me qëllim që t'u kundërvihen kërcënimeve nga pjesa e botës komuniste dhe të ndalojnë zgjerimin e komunizmit në pjesët tjera të Evropës. Shtetet nënshkruese u obliguan se do të organizojnë mbrojtje të përbashkët në rast agresioni ushtarak në cilindo shtet anëtar (Neni 5). Në këtë mënyrë u krijua Aleanca e Atlantikut Verior (NATO).

Kërcënimet ndaj sigurisë në ditët e sotme ndryshojnë nga ato të periudhës të Luftës së ftohtë. Sot dukshëm është zvogëluar rreziku nga konfliktet tradicionale ushtarake dhe përdorimi masiv i armëve të rënda, mirëpo në anën tjetër janë shfaqur sfida të reja të cilat tek të gjitha vendet anëtare krijojnë pasiguri dhe shqetësime të cilat kërkojnë përgjigje të adekuate.

Detyrat e reja të NATO-s janë: lufta kundër terrorizmit, prodhimit dhe përhapjes së armëve për zhdukje masive, si dhe lufta kundër rreziqeve të ndryshme të cilët vijnë nga të ashtuquajturat "shtete jostabile". Viteve të fundit NATO po ndërton mënyrat e luftës kundër rreziqeve bashkëkohore të cilat kërcënojnë sigurinë dhe stabilitetin global. Menaxhimi me krizën ("crisis management") dhe operacionet për ruajtjen e paqes ("peacekeeping" dhe "peace-support") janë disa nga mënyrat e veprimit të aleancës bashkëkohore Veriatlantike, si përgjigje ndaj sfidave të reja.

Institucionet e Bashkimit Evropian

Këshilli evropian - është i përbërë nga presidentët apo kryeministrit e vendeve anëtare, të cilët si politikanët drejtues të shteteve anëtare pjesëmarrëse, përcaktojnë në një pjesë të mirë agjendën e Unionit, pra përcaktojnë linjat drejtuese politike, ekonomike dhe shoqërore për të gjithë fushat e veprimtarisë. Krahas kësaj ka edhe një element të dytë, që Këshilli Evropian hyn në lojë gjithmonë në rolin e zgjidhës të konflikteve, nëse është e pamundur, që konfliktet të zgjidhen në nivel më të ulët. Është një nga institucionet më të rëndësishme të BE-së. Ndër risitë kryesore, që Traktati i Lisbonës solli lidhur me punën dhe aktivitetin e Këshillit Evropian, është edhe angazhimi i një Kryetari të Përhershëm, përmes të cilit synohet të mënjanohej mangësitë e strukturës së deritanishme të kryesisë, e cila ndërrohej çdo gjashtë muaj. Presidenti zgjidhet për një periudhë prej 30 muajsh. Ky funksion momentalisht i takon belgut **Herman von Rompuj**, i cili në këtë post erdhi më 1 dhjetor 2009.

Këshilli i Bashkimit Evropian (Këshilli i ministrave) - është organi kryesorë vendimmarrës i BE-së. Ky Këshill përfaqëson shtetet anëtare dhe në mbledhjet e tij merr pjesë nga një ministër prej çdo qeverie të shteteve të BE-së. Se kush nga ministrat merr pjesë në mbledhje të caktuara, varet nga ajo se çfarë diskutohet në agjendë. Në përgjithësi ka nëntë konfigurime të ndryshme të Këshillit: *Çështjet e Përgjithshme dhe Marrëdhëniet me Jashtë; Çështjet Ekonomike dhe Financiare (ECOFIN); Drejtësia dhe Punët e Brendshme; Punësimi, Politikat Sociale, Shëndeti dhe Çështjet e Konsumatorit; Konkurrenca; Transporti, Telekomunikacionet dhe Energjia; Bujqësia dhe Peshkimi; Mjedis; Edukimi, Rinia dhe Kultura*. Çdo ministër në Këshill përfaqëson qeverinë dhe nënshkrimi i ministrit nënkupton miratim nga e tërë qeveria që përfaqëson ministri. Presidenca e Këshillit bëhet me rotacion në çdo gjashtë muaj, ku çdo vend i

BE-së merr udhëheqjen e agjendës së Këshillit dhe drejton të gjitha takimet për një periudhë gjashtë mujore, duke promovuar kështu vendimet legjislative dhe politike. Me Traktatin e Lisbonës u krijua pozicioni i Përfaqësuesit të Lartë për Politikën e Jashtme dhe të Sigurisë së BE dhe aktualisht (nga tetori 2010) mbulohet nga **Catherine Ashton**.

Në disa çështje veçanërisht të ndjeshme, vendimet e Këshillit duhet të jenë unanime, ku çdo shtet ka drejtën e vetos. Megjithatë, në shumicën e çështjeve Këshilli i merr vendimet me "votimin e shumicës së kualifikuar". Shumica e kualifikuar arrihet:

- Nëse shumica e shteteve anëtarë e miratojnë (në disa raste shumica prej dy të tretave);
- Nëse votat në favor, paraqesin së paku 62% të popullatës së përgjithshme të BE-së.

Shpërndarja e votave në Këshillin e BE-së

Shteti	Numri i votave	Shteti	Numri i votave
Gjermani, Francë, Itali, Britania e Madhe	29	Austri, Suedi, Bullgari	10
Spanjë, Poloni	27	Danimarkë, Irlandë, Lituani, Sllovaki, Finlandë	14
Rumuni	14	Qipro, Estoni, Letoni, Luksemburg, Slloveni	4
Holandë	13	Maltë	3
Çeki, Belgjikë, Greqi, Hungari, Portugali	12	Gjithsej	785

Institucionet e NATO-s

Këshilli i Veriatlantikut, Komiteti për planifikime mbrojtëse dhe Grupi për planifikime nukleare janë disa nga institucionet kryesore për zhvillimin e politikës dhe marrjes së vendimeve. Vendimet që dalin nga këta trupa kanë të njëjtën rëndësi dhe paraqesin politikën e akorduar të shteteve anëtare pa marr parasysh nivelin në të cilin janë marrë. Përgjegjës të këtyre trupave janë këshillat e specializuar.

Këshilli Veriatlantik (eng. North Atlantic Council - **NAC**) është trupi i vetëm i NATO-s i cili formalisht u themelua me Marrëveshjen e Atlantikut Verior (neni 9 i Marrëveshjes) dhe është organi më i lartë vendimmarrës i NATO-s. Përbëhet nga përfaqësuesit e përhershëm të të gjitha shteteve anëtare, të cilët takohen së paku një herë në javë, kurse në rast nevojë edhe më shpesh. Këshilli takohet edhe në nivele më të larta, të cilat përfshijnë shefat e shteteve dhe qeverive, ministrat e punëve të jashtme dhe ministrat e mbrojtjes. Mbledhjet e Këshillit i kryeson Sekretari i përgjithshëm i NATO-s.

Komiteti për planifikime mbrojtëse (eng. **Defence Planning Committee**) është i përbërë nga përfaqësuesit e përhershëm, por mbledhet edhe në nivelin e ministrave të mbrojtjes, së paku dy herë në vit. Në punën e Komitetit marrin pjesë të gjitha shtetet anëtare dhe punën e tij e kryeson Sekretari i përgjithshëm i NATO-s. Komitetit është trupi kryesor për prurjen e vendimeve për çështje të planifikimit të mbrojtjes kolektive dhe strukturës ushtarake të integruar në NATO. Punën e këtij Komiteti e përgatit një numër më i madh i nënkomiteteve në mes të cilëve më i rëndësishmi është Komiteti i Rishikimit të Mbrojtjes (eng. Defence Review Committee), i cili mbikëqyrë procedurën e organizimit të forcave ushtarake brenda NATO-s dhe shqyrton çështje tjera të rëndësishme për strukturën e përbashkët ushtarake.

Grupi për planifikime nukleare (eng. **Nuclear Planning Group - NPG**), përbëhet nga ministrat e mbrojtjes të shteteve anëtare, të cilat marrin pjesë në punën e Këshillit për planifikime mbrojtëse. Brenda grupit diskutohet mbi çështjet e veçanta politike që kanë të bëjnë me armatimin nuklear. Grupin e kryeson Sekretari i përgjithshëm i NATO-s.

Në krye të NATO-s është **Sekretari i përgjithshëm** i cili emërohet me mandat katërvjeçar. Ai kryeson mbledhjet e Këshillit Veriatlantik dhe të trupave tjerë të NATO-s dhe ndihmon në arritjen e konsensusit në mes të anëtarëve.

NATO nuk posedon forcat e veta të armatosura. Shumica e forcave të cilat janë në dispozicion të NATO-s mbeten nën komandën e plotë nacionale, derisa shtetet anëtare nuk iu caktojnë detyrat në intervalin nga mbrojtja e përbashkët deri në misionet e reja.

Parlamenti i Bashkimit Evropian - shprehë vullnetin demokratik të 500 milionë qytetarëve të BE-së. Që prej zgjedhjeve të para të drejtpërdrejta parlamentare të vitit 1979, Parlamenti Evropian është institucioni i parë i Bashkimit Evropian i zgjedhur direkt nga qytetarët. Zgjedhjet për në Parlamentin Evropian zhvillohen çdo pesë vjet. Parlamenti i çdo shteti anëtar i BE-së, ka numër të caktuar të deputetëve, të cilët zgjidhen për Parlamentin Evropian (në bazë të numrit të popullsisë). Deputet e zgjedhur nuk ulen sipas vendeve të tyre të origjinës, por organizohen në grupe të ndryshme politike.

PE miraton ligjet Evropiane, kryen mbikëqyrjen demokratike mbi institucionet e BE, miraton buxhetin dhe bën emërtimin e funksionarëve. Parlamenti sot numëron 785 deputetë.

Përfaqësimi sipas shteteve në Parlamentin Evropian

Shteti	Numri i përfaqësuesve	Shteti	Numri i përfaqësuesve
Gjermani	99	Bullgari, Austri	19
Francë, Itali, Britania e Madhe	78	Danimarkë, Sllovaki, Finlandë	14
Španija, Poljska	54	Irlandë, Lituani	13
Rumuni	35	Letoni	9
Holandë	27	Slloveni	7
Çeki, Belgjikë, Greqi, Hungari, Portugali	24	Estoni, Qipro, Luksemburg	6
Suedi	19	Maltë	5
Gjithsej		785	

Komisioni Evropian - është institucion i pavarur politikisht, nga qeveritë e shteteve anëtare. Komisioni është (pa një shembull krahasimi si në politikën ndërkombëtare ashtu edhe në atë kombëtare) organ i mirëfilltë mbikombëtar. Roli i tij është të përfaqësojë dhe mbështesë interesat e BE-së në përgjithësi. Komisioni harton propozime për ligje të reja Evropiane, të cilat ia paraqet Parlamentit Evropian (PE) dhe Këshillit. Është poashtu krah ekzekutiv i BE-së. Kjo nënkupton menaxhimin e përditshëm të Bashkimit Evropian: implementimin e politikave të tij, udhëheqjen e programeve dhe shpenzimin e fondeve. Komisioni Evropian përbëhet nga 27 anëtare të cilët emërohen një herë në pesë vjet. Detyrat e Komisionit janë: propozimi i ligjeve ndaj Parlamentit dhe Këshillit (e drejta për iniciativë), menaxhimi dhe implementimi i politikave dhe buxhetit të

BE-së (organ ekzekutiv për zbatimin e politikës komunitare), zbatimin e ligjit evropian (mbrojtës i marrëveshjeve) dhe përfaqësimi i Bashkimit Evropian në skenën ndërkombëtare. Presidenti aktual i Komisionit është **Zhoze Manuel Baroso**, i cili është zgjedhur në këtë funksion në vitin 2004.

Zhoze Manuel Baroso

Gjykata Evropiane e Drejtësisë - përbëhet nga një gjykatës prej çdo shteti-anëtar, ashtu që të gjitha 27 sistemet juridike nacionale janë të përfaqësuara. Gjykata ndihmohet edhe nga tetë "avokatë të përgjithshëm". Roli i tyre është të prezantojnë opinione të arsyeshme për rastet që i shqyrton Gjykata. Gjykata e Drejtësisë siguron që e drejta Evropiane të interpretohet dhe të zbatohet në mënyrë uniforme në të gjitha shtetet anëtare. Gjykata gëzon edhe pushtetin e zgjidhjes së mosmarrëveshjeve gjyqësore ndërmjet shteteve anëtare, institucioneve të Bashkimit, personave fizikë dhe juridikë.

Si funksionon NATO?

Konsensusi. Vendimet në NATO merren vetëm me konsensus, d.m.th. në bazë të pajtueshmërisë së përgjithshme. Edhe pse disa anëtare të NATO-s kanë ndikim më të madh politik, ushtarak dhe ekonomik, nuk ka shtrëngim në procesin e marrjes së vendimeve. Kur njëra nga vendet anëtare konsideron se vendimi të cilin NATO shqyrton do të mund t'i shkaktonte dëme sigurisë nacionale të saj, nuk është e obliguar të pajtohet me të. Nëse krijohet një situatë e tillë, vendimi nuk miratohet deri në arritjen se një zgjidhjeje të pranueshme. Për këtë arsye nuk ka sistem votimi, siç është bërë në Këshillin e Sigurimit të Kombeve të Bashkuara ose *parimi i shumicës së kualifikuar*, si në Bashkimin Evropian. Në vend të kësaj ekziston e ashtuquajtura procedurë e heshtjes (silence procedure), e cila nënkupton konsultimet intensive në mes të delegacioneve. Në qoftë se në afatin e caktuar kohor askush nuk e “ndërpret heshtjen” vendimi miratohet me automatizëm. Në qoftë se njëra nga shtetet anëtare e “ndërpret heshtjen”, kjo nënkupton se vendimi nuk është miratuar.

Konsultimet. Në kuadër të NATO-s konsultimet politike janë pjesë e procesit vital të marrjes së vendimeve. Me rëndësi është të theksohet se në kuadër të NATO-s zyrtarisht nuk ekziston asnjë mënyrë që një vend anëtar t'iu imponojë qëndrimin apo mendimin e vet të tjerave. Rezultat i këtyre parimeve themelore të veprimtarisë së NATO-s është fakti se në rast të mospajtimit, secila nga vendet anëtare është e lirë të vazhdojë rrugën e vet të zgjedhur të veprimit. Asnjëra nga shtetet nuk është e detyruar të ndërmarrë aksione ose vendime kundër vullnetit të vet.

Mirëpo fryma e kompromisit dhe ndjenja e interesit dhe e qëllimeve të përbashkëta, edhe për kundër dallimeve në mendime, siguron mbështetje të mjaftueshme të përbashkët që të arrihet pajtueshmëria. Vendimi i miratuar i aleancës paraqet qëndrim të përbashkët të të gjitha shteteve anëtare. Çdo shtet anëtar e ka delegacionin e përhershëm në selinë e NATO-s në Bruksel.

Konsultimet mund të zhvillohen në forma të ndryshme: mund të jenë shkëmbim i thjeshtë i informatave dhe mendimeve; procedim i iniciativës apo shqiptim i vendimeve të cilat i ka miratuar qeveria gjegjëse; marrja e qëndrimit, që është në interes për aleatët; njoftimi paraprak mbi veprimet qeveritare apo vendimet për të cilat shtetet tjera anëtare mund të shprehin opinionet ose diskutimi me qëllim të arritjes së konsensusit mbi aktivitetet dhe procedurat të cilat do të duhej ndërmarrë.

NATO ka disa programe bashkëpunimi me shtete anëtare, ndër të cilët mund të veçohen:

Iniciativa e Stambollit për Bashkëpunim (Istanbul Cooperation Initiative - ICI) - është iniciuar në samitin e NATO-s në qershor të vitit 2004 me qëllim të kontributit afatgjatë të stabilitetit në rajonin e gjerë të Lindjes së Afërt. Ftesa për bashkëpunim në kuadër të Iniciativës së Stambollit, para së gjithash iu është dërguar shteteve të Këshillit të Gjirit për Bashkëpunim (eng. **Gulf Cooperation Council - GCC**) të cilën deri sot e kanë pranuar: Bahrejni, Katari, Kuvajti dhe Emiratet e Bashkuara Arabe.

Dialogun Mesdhetar (Mediterranean Dialogue) - u iniciua në vitin 1994 nga Këshilli Veriatlantik me qëllim të ndërtimit dhe forcimit të mirëbesimit reciprok përmes konsultimeve dhe bashkëpunimit me shtetet që nuk janë anëtare të aleancës (**Egjipti, Izraeli, Mauritania, Maroku, Tunizia, Jordania dhe Algjeria**), për t'i kontribuar forcimit të sigurisë dhe stabilitetit në Mesdhe dhe për të ndikuar në ndryshimin e perceptimit negativ për NATO-n ndër vendet anëtare të Dialogut Mesdhetarë. Ky program bazohet në marrëdhëniet dypalëshe midis secilit vend pjesëmarrës dhe Aleancës kurse përbëhet nga dialogu politik dhe nga pjesëmarrja në aktivitetet e veçanta që përfshijnë bashkëpunimin në fushën e shkencës dhe të mbrojtjes së ambientit jetësor, të mbrojtjes civile të menaxhimit të krizave, të politikës së mbrojtjes, të kontrollit të kufijve.

Partneriteti për paqe (Partnership for Peace) - është programi më i rëndësishëm i NATO-s i orientuar në forcimin e besimit dhe të bashkëpunimit në mes vendeve anëtare të aleancës dhe vendeve partnere, me qëllim të zhvillimit dhe forcimit të stabilitetit dhe sigurisë në rajonin euroatlantik. Esenca e këtij programi janë marrëdhëniet e partneritetit, të modeluara veç e veç midis secilit vend partner dhe NATO-s, të harmonizuara sipas nevojave individuale dhe të realizuara bashkërisht në shkallën dhe ritmin që zgjedh secili shtet që merr pjesë në të.

Si funksionon Bashkimi Evropian?

Institucionet kryesore vendimmarrëse të BE-së janë: Parlamenti Evropian, Këshilli i Bashkimit Evropian dhe Komisioni Evropian. Ky “trekëndësh institucional” prodhon politika dhe sjell ligje që zbatohen në gjithë BE-në. Në parim, është Komisioni ai që propozon ligjet e reja, por Parlamenti dhe Këshilli i miratojnë ato. Rregullat dhe procedurat për vendimarrje në BE janë të përcaktuara në Traktate. Çdo propozim për ligj të ri evropian, duhet të jetë i bazuar në nene të caktuar të Traktatit, të referuar si ‘bazë ligjore’ e propozimit. Kjo përcakton se cila procedurë legislative duhet të përcillet. Tri procedurat kryesore janë ‘bashkëvendimi’, ‘konsultimi’ dhe ‘pëlqimi’.

Bashkëvendimi. Në procedurën e bashkëvendimit, Parlamenti ndan fuqinë legislative në mënyrë të barabartë me Këshillin e BE-së. Nëse Këshilli dhe Parlamenti nuk mund të pajtohen për ndonjë pjesë të caktuar të legjislacionit, atëherë nuk do të ketë ligj të ri. Procedura përcakton dy “lexime” të njëpasnjëshme në secilin institucion. Nëse është arritur marrëveshja në këto lexime, ligji mund të miratohet. Nëse jo, i njëjti do të vihet para Komitetit të pajtimit, i përbërë nga numri i barabartë i përfaqësuesve të Këshillit dhe Parlamentit. Pasi që ky komitet të ketë arritur një marrëveshje, teksti i pajtuar i dërgohet prapë Parlamentit dhe Këshillit në mënyrë që ata ta miratojnë përfundimisht ligjin. Procedura e pajtimit po bëhet gjithnjë e më e rrallë. Shumica e ligjeve të kaluara në procedurën e bashkëvendimit ose miratohen në leximin e parë ose në të dytin si rezultat i bashkëpunimit të mirë në mes të të tre institucioneve.

Konsultimi. Procedura e konsultimit përdoret në fushat siç janë bujqësia, politika tatimore, konkurrenca, etj. Bazuar në propozimin e Komisionit, Këshilli konsulton Parlamentin, Komitetin Evropian Ekonomik dhe Social dhe Komitetin e Rajoneve. Nën procedurën e konsultimit, Parlamenti mund ta *aprovojë propozimin e Komisionit, ta refuzojë atë ose ta kërkojë amendamente shtesë*. Nëse Parlamenti kërkon amendamente shtesë, Komisioni do t’i marrë parasysh të gjitha ndërrimet që i sugjeron Parlamenti. Nëse pranon ndonjë nga këto sugjerime, do t’i dërgojë Këshillit një propozim të ndryshuar. Vendimi përfundimisht mbetet me Këshillin, i cili ose e miraton propozimin e amendamentuar apo e ndryshon atë më tej. Në këtë procedurë, sikur edhe në të tjerat, nëse Këshilli e ndryshon një propozim të Komisionit duhet ta bëjë një gjë të tillë në mënyrë unanime.

Pëlqimi - do të thotë se Këshilli duhet të sigurojë pëlqimin e Parlamentit Evropian para se të merren vendime të caktuara që kanë rëndësi të madhe. Kjo procedurë është e njëjtë si në rastin e konsultimit, përveç që Parlamenti nuk mund të ndryshojë propozimin - ose duhet ta pranojë ose ta refuzojë atë. Pranimi (“pëlqimi”) kërkon shumicë absolute në votim. Procedura e pëlqimit më së shpeshti përdoret për marrëveshjet me vendet tjera, përfshirë marrëveshjet që parashohin anëtarësimin e vendeve të reja në BE.

Zgjerimi i NATO-s

Zgjerimi i NATO-s është proces i përfshirjes së anëtareve të reja në organizatë, që rregullohet me nenin 10 të Marrëveshjes Veriatlantike dhe me marrëveshje plotësuese. Shtetet të cilat dëshirojnë të anëtarësohen në NATO duhet të plotësojnë kushtet e caktuara, si dhe në tërësi të plotësojnë procesin “multi-hap”, i cili përfshinë edhe dialogun politik dhe integrimin ushtarak. Procesi i anëtarësimit është në kompetencë të Këshillit Veriatlantik të NATO-s.

Historiku i zgjerimit të NATO-s

Viti i Zgjerimit	Numri i anëtareve	Shtetet
Themelimi i NATO-s 1949	12	Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Britania e Madhe, Kanadaja, Franca, Italia, Belgjika, Luksemburgu, Holanda, Norvegjia, Danimarka, Islanda, Portugalia.
18 shkurt 1952	14	Greqia, Turqia
9 maj 1955	15	Gjermania Perëndimore
30 maj 1982	16	Spanja
12 mars 1999	19	Republika e Çekisë, Hungaria, Polonia
29 mars 2004	26	Bullgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Rumunia, Sllovakia, Sllovenia
1 prill 2009	28	Kroacia, Shqipëria

Mali i Zi në rrugën drejt NATO-s

Në bazë të Deklaratës mbi pavarësinë, të miratuar në Kuvendin e Malit të Zi, më 03 qershor të vitit 2006, Mali i Zi është përcaktuar qartë për integritet euroatlantike, të cilat paraqesin një nga prioritetet e aktiviteteve të Qeverisë. Në rrugën drejt anëtarësimit fuqplotë në NATO, Malin e Zi e presin disa aktivitete të cilat duhet ndërmarrë në planin e brendshëm, të reformës së tërësishme të sistemit të sigurisë dhe para së gjithash sistemit të mbrojtjes. Drejt këtij qëllimi Malin e Zi e presin dy procese: **Partneriteti për paqe** dhe **Plani aksional për anëtarësim**. Të dy proceset kanë për qëllim arritjen e nivelit të nevojshëm të interoperabilitetit (harmonizimi i ndërsjellët) me anëtarët e NATO-s.

Datat e rëndësishme në marrëdhëniet e deritanishme të Malit të Zi dhe NATO-s:

Më 29 nëntor 2006 - Samiti i NATO-s në Rigë: Mali i Zi ftohet për anëtarësim në programin “Partneritetin për Paqe”;

Më 3 dhjetor 2006 – Mali i Zi fiton statusin e vëzhguesit në Kartën e Adriatikut, e cila në bazë të iniciativës së samitit të NATO-s në Pragë (2002), është nënshkruar në mes të Shqipërisë, Kroacisë, Maqedonisë dhe SHBA (Tiranë, 2 maj 2003);

Më 14 dhjetor 2006 – Nënshkruhet **Dokumenti kornizë i Partneritetit për paqe (PP)**;

Më 14 qershor 2007 – Qeveria ka miratuar **Strategjinë e mbrojtjes**;

Më 11 tetor 2007 – Qeveria ka miratuar **Strategjinë komunikuese mbi integritet euroatlantike të Malit të Zi**;

Zgjerimi i BE-së

Bashkimi Evropian gjatë ekzistencës së tij u zgjerua gjashtë here, kurse disa shtete që kërkojnë anëtarësimin, kanë statuse të ndryshme dhe mund të ndahen në dy grupe:

- Shtetet kandidatë potencialë për anëtarësim: Serbia, Bosnja dhe Hercegovina, Shqipëria dhe Kosova;
- Shtetet kandidatë për anëtarësim: Turqia, Islanda, Kroacia, Maqedonia dhe Mali i Zi.

Historiku i zgjerimit të BE-së (Më 1990 ndodhë bashkimi i Gjermanisë Perëndimore dhe Lindore)

Viti i zgjerimit	Numri i shteteve	Shtetet
Formimi i KEQÇ 1951	6	Belgjika, Franca, Italia, Luksemburgu, Holanda, Gjermania Perëndimore
1. januar 1973	9	Danimarka, Irlanda, Britania e Madhe
1. januar 1981	10	Greqia
1. januar 1986	12	Portugalia, Spanja
1. januar 1995	15	Austria, Finlanda, Suedia
1. januar 2004	25	Qiproja, Çekia, Estonia, Letonia, Lituania, Hungaria, Malta, Polonia, Sllovakia, Sllovenia
1. januar 2007	27	Bullgaria, Rumania

Janar 2008 – Plani Individual i Partneritetit (IPP) të Malit të Zi zyrtarisht dhe pa vërejtje është pranuar nga 26 vende anëtare të NATO-s;

Më 4 shkurt 2008 – NATO ka lejuar fillimin e hartimit të Plani Veprues Individual të Partneritetit (IPAP).

Shkurt 2008 – Kuvendi i Malit të Zi ka miratuar **Ligjin mbi sekretin e të dhënave**, vendim ky i rëndësishëm për fitimin e certifikatës, në mënyrë që Mali i Zi të ketë qasje në të dhënat e NATO-s, të cilat kanë një shkallë të caktuar fshehtësie;

Më 3 prill 2008 – Në Samitin e NATO-s në Bukuresht, Mali i Zi zyrtarisht është ftuar të fillojë procesin e **Dialogut të intensifikuar me NATO-n**;

Më 12 qershor 2008 – Këshilli i **PP-së** e ka miratuar Dokumentin iniciues për diskutim, për Dialogun e intensifikuar;

Më 24 qershor 2008 – Mbahet mbledhja për Dialog të intensifikuar të përfaqësuesve të Malit të Zi dhe NATO-s, në selinë e aleancës në Bruksel;

Më 3 korrik 2008 – Qeveria ka miratuar Informatën mbi përparimin e Malit të Zi në Partneritet për paqe;

Më 5 nëntor 2008 – I dërgohet letër Sekretarit të përgjithshëm të NATO-s për hyrje të Malit të Zi në Planin Veprues për Anëtarësim – MAP, në samitin e radhës të NATO-s;

Më 4 dhjetor 2008 – Mali i Zi ka zyrtarizuar statusin në Kartën e Adriatikut, në mbledhjen ministrore në Helsinki;

Më 18 dhjetor 2008 – Qeveria ka miratuar Ligjin për ushtrinë, duke e harmonizuar atë me Kushtetutën dhe Ligjin për mbrojtjen;

Prill 2009 – Në Deklaratën përfundimtare nga Samiti i NATO-s në Strasburg dhe Këln, Malit të Zi i është dhënë përkrahje e fuqishme dhe premtimi se aleatet së shpejti do të shqyrtojnë kërkesën e tij për **MAP**;

26 – 27 nëntor 2009 – Sekretari i përgjithshëm i NATO-s Anders Fog Rasmussen, ka vizituar Malin e Zi.

Më 4 dhjetor 2009 – Në mbledhjen e ministrave të punëve të jashtme të shteteve anëtare të Aleancës, e cila është mbajtur në Bruksel, më 3 dhe 4 dhjetor 2009, Malit të Zi i është dërguar ftesë për **Planin veprues të anëtarësimit (MAP)**;

Qershor 2010 – Qeveria e Malit të Zi ka miratuar **Analizën strategjike të mbrojtjes**, dokument kyç në sektorin e mbrojtjes, i cili është harmonizuar me pakon e re të qëllimeve të Partneritetit;

Më 16 shtator 2010 – Qeveria e Malit të Zi ka miratuar **Programin e parë vjetor nacional (ANP)**, në kuadër të ciklit të parë të Planit veprues për anëtarësim (MAP);

Më 28 tetor 2010 – Në Bruksel është prezantuar Programi i parë vjetor nacional në mbledhjen e Këshillit Veriatlantik (NAC), me ç'gjë Mali i Zi e filloi ciklin e parë të implementimit të **Planit veprues për anëtarësim (MAP)**;

Pse zgjedh NATO-n?

- për paqe
- për siguri
- për partneritet
- për bashkëpunim më të mirë
- për demokratizim
- për prosperitet

Mali i Zi në rrugën e integritimeve evropiane

Procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian, Mali i Zi e ka filluar kohë më parë, si pjesë e Jugosllavisë së dikurshme. Mirëpo, marrëdhëniet me Bashkimin Evropian janë intensifikuar pas shpalljes së pavarësisë së Malit të Zi, në vitin 2006. Angazhim i MZ në raport me Brukselin është përcjellë me një numër të madh aktivitetesh, nga të cilët vlejné të veçohen:

- Në tetor të vitit 2007, është nënshkruar Marrëveshja e Asociim-Stabilizimit.
- Me 15 dhjetor të vitit 2008, Mali i Zi ka paraqitur kandidaturën për anëtarësimin në BE. Pas këtij moment procesi i integritimeve evropiane fitoi më tepër dinamikë.
- Në qershor të vitit 2008, u miratua Programi Nacional për Integrim, ku u përcaktua agenda e Malit të Zi për vitet e ardhshme.
- 22 korrik 2009 - Komisioni Evropian ka dërguar pyetësorin.
- 9 dhjetor 2009 - Mali i Zi përfundoi përgjigjet në pyetësor dhe ia dërgoi Komisionit.
- 19 dhjetor 2009 - u bë liberalizimi i vizave për vendet e zonës Shengen.
- Me 1 maj 2010 u ratifikua Marrëveshja e Asociim-Stabilizimit.
- 9 nëntor 2010 - Komisioni i ka rekomanduar Këshillit të BE-së që Malit të Zi t'i aprovohet statusi i shtetit kandidat për anëtarësim në BE.
- 17 dhjetor 2010 - Këshilli aprovoj për Malin të Zi statusin e shtetit kandidat për anëtarësim në BE.

Hapi i ardhshëm i Malit të Zi në këtë rrugë, është hapja e negociatave për anëtarësim të plotë në BE. Por, para se të filloj ky proces, Mali i Zi duhet të plotësoj shtatë kushtet kryesore, të cilat ia paraqiti Komisioni Evropian. Këto kushte kanë të bëjnë me:

- 1 Legjislacionin zgjedhor, rolin legjislativ dhe kontrollues të Parlamentit.
- 2 Profesionalizimin dhe depolitizimin e administratës publike.
- 3 Sundimin e ligjit, depolitizimin e prokurorisë dhe të këshillave gjyqësore, pavarësinë e gjykatësve dhe të prokurorëve.
- 4 Luftën kundër korrupsionit.
- 5 Luftën kundër krimit të organizuar
- 6 Avancimin e lirive të mediave dhe forcimin e bashkëpunimit me organizatat e shoqërisë civile.
- 7 Mbrojtjen nga diskriminimi, të drejtat e të zhvendosurve,

Kur të përfundojë procesi i negociatave, Këshilli i BE-së do të bijë vendimin përfundimtarë dhe Mali i Zi do të nënshkruaj Marrëveshjen e pranimit (anëtarësimit) në BE.

Përse zgjedh Bashkimin Evropian?

- Për arsye të paqes, stabilitetit dhe prosperitetit
- Për arsye të standardeve më të mira jetësore
- Për arsye të progresit ekonomik
- Për arsye të mundësive dhe lëvizshmërisë më të madhe
- Për arsye të arsimit më të mirë
- Për arsye se duam të jemi evropianë

